

A földrajzórák elemzési szempontjai

1. A tanítási egység helye és szerepe a tanítási folyamatban

- A témakör helye a földrajzi tananyagrendszerben (a tantervek alapján)
- A tanítási egység helye a témakörben (kapcsolódása a megelőző és a következő anyagrészekhez)
- A tantervi követelmények a témakör, azon belül a tanítási egység tananyagával kapcsolatban
- A téma legfontosabb didaktikai, képzési és nevelési feladatainak megfogalmazása, a közöttük lévő kapcsolatok feltárása
- A tanulók mely földrajzi ismereteire, képességeire támaszkodhatott a tananyag feldolgozása során?
- Mely tantárgyi (műveltségterületi) koncentrációs lehetőségekkel élt?
- Mely iskolán kívül szerzett tanulói ismeretek és tapasztalatok beépítésére volt lehetőség a tananyag feldolgozása során?

2. A tanítási óra felépítése

- Az órátípus megválasztása és annak indoklása;
- A tanítási egység legfontosabb didaktikai, képzési és nevelési feladatainak megfogalmazása, azok összhangja
- A didaktikai mozzanatok megválasztásának, belső arányának indoklása
- A tanítási óra tartalmi egységeinek tagolódása, annak indoklása
- Az óra időbeosztásának tervezése és összevetése a megvalósulással
- A tanítási órát megelőző szervezési feladatok.

3. A didaktikai feladatok és módszerek megvalósítása

- Hogyan valósultak meg az egyes **didaktikai mozzanatok** az órán?
  - o célkitűzés, részkitűzések megoldása;
  - o motivációk alkalmazása;
  - o az új ismeretek feldolgozásának (tényanyagszerzés, elemzés, általánosítás, rögzítés) arányai
  - o az ismeretek alkalmazása, gyakorlati tevékenységek végzése
  - o ismeretek ellenőrzése és értékelése (módszerei és arányai)
- Hogyan valósultak meg az egyes **munkaformák és módszerek** az órán?
  - o Megfeleltek-e a tantervi követelményeknek?
  - o Hogyan igazodtak a tanulók életkori sajátosságaihoz?
  - o Mennyire voltak változatosak a munkaformák (frontális, egyéni és csoportmunka aránya, differenciált foglalkoztatás)?
  - o A szemléltető- és munkaeszközök használatának indokoltsága.

4. A szakmai követelmények megvalósulása

- Érvényesültek-e az órán a tantervben szereplő főbb szemléleti kérdések?
- Hogyan sikerült közvetíteni a földrajzi-környezeti logikát a tananyag feldolgozása során?
- Milyen volt az ok-okozati összefüggések bemutatásának, elemzésének színvonala?
- Milyen szinten alkalmazta a tanár a következtetés, az összehasonlító elemzés módszerét?

- Milyen átfogó képet szereztek a tanulók a tananyaggal kapcsolatban az óra végére?
- Mit tett a tanár a földrajzi-környezeti szemlélet alakítása érdekében?

5. **A képességfejlesztési feladatok és megvalósulásuk**

- Mik voltak a legfőbb képességfejlesztési célkitűzések? Hogyan valósultak meg az órán?
- Hogyan igazodtak a tanórai feladatok a tanulók képességi szintjéhez?
- Milyen szinten kapott helyet az órában a térbeli és az időbeli tájékozódási képesség fejlesztése?
- Hogyan fejlesztette a tanár a tanulók gondolkodási képességét?
- Milyen módszerekkel biztosította a tanár a különböző jellegű információhordozók használatával összefüggő képességek fejlesztését?

6. **A nevelési feladatok és megvalósulásuk**

- Mely nevelési célokat választotta a tanár a tananyaggal összefüggésben?
- Hogyan valósította meg a tervezett nevelési feladatokat?
- Hogyan oldotta meg az órán adódó spontán nevelési helyzeteket?

7. **A tanulók megfigyelése**

- A tanulók magatartása, munkafegyelme
- A tanulók aktivitása, részvétele az órai munkában
- A tanulók önálló munkavégzési képességének szintje
- A tanulók együttműködési képessége
- Az osztály teljesítményének összevetése a tudásszintjükkel
- Mennyire sikerült a tanárnak tudásuk, képességük és meglévő ismereteik szintjének megfelelően foglalkoztatni és fejleszteni a tanulókat?

8. **Az óra eredményessége, hatékonysága**

- Hogyan valósultak meg a tematikus tervben, a tanítási tervezetben/óravázlatban megfogalmazott pedagógiai és szakmai elképzelések?
- Miben és milyen mértékben tért el a tervezettől? Mivel indokolható?
- Milyen mértékben sikerült elvégezni a tanórai anyagot?
- Milyen földrajzi-környezeti kép alakult ki a tanulóknál a tanított témával kapcsolatban?

9. **A tanár munkájának értékelése**

- A tanítási órára való felkészülésének színvonala (tanítási tervezete/óravázlata, az óra előkészítése)
- A tanár egyénisége: megjelenése, fellépése, aktivizáló képessége, kapcsolata és együttműködése a tanulókkal
- A tanár beszédkultúrája, beszédmodora, hanghordozása, szóbeli és írásbeli nyelvi kifejezőkészsége
- A tanár kérdéskultúrája
- A tanár problémafelvető képessége
- A tanár szakmai tudása, földrajzi-környezeti szemléletének szintje
- A tanár pedagógiai képességei (pl. fegyelem biztosítása, nem várt helyzeteket megoldó képessége)
- A tanár módszertani kulturáltsága
- A tanár önértékelési képességének szintje

10. A tapasztalatok összegzése

- A tanulságok levonása a tanítási óra eredményessége alapján
- A következő kapcsolódó tanítási óra tervezésének szempontjai
- Általános pedagógiai és szaktanári következtetések a jövőre nézve